

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph. D. ve věci

žalobkyně: **Z. P.**
bytem X

zast. advokátem JUDr. Ing. Lukášem Prudilem, Ph. D.
sídlem Bašty 8, 602 00 Brno

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 1. 2024, č. j. MPSV-2024/10071-924/2,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně, advokátovi JUDr. Ing. Lukáši Prudilovi, Ph. D., **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobkyně ve výši 6 292 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Brně do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a předchozí průběh řízení

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 1. 2024, č. j. MPSV-2024/10071-924/2 („napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto její odvolání

a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky ve Zlíně ze dne 23. 11. 2023, č. j. 9831/2023/VKL („prvoinstanční rozhodnutí“). Prvoinstančním rozhodnutím nebyla žalobkyni přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje spočívajícího v pořízení nové pračky, neboť pro to nebyly splněny podmínky zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi („zákon o pomoci v hmotné nouzi“).

II. Žaloba

- Žalobkyně namítá, že žalovaný nepřezkoumal prvoinstanční rozhodnutí řádně a v rozsahu žádaném žalobkyní, pouze zcela převzal argumentaci prvoinstančního rozhodnutí. Dále namítá, že ve správním řízení nebyly zohledněny všechny podklady, které byly součástí správního spisu, zejména pak skutečnost, že řádně doložila zakoupení pračky. Rovněž nebyla řádně zhodnocena její sociální situace, která odůvodňovala přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci.

III. Vyjádření žalovaného

- Žalovaný shrnul předcházející průběh řízení, aplikovanou právní úpravu a přijaté závěry v této věci. Ve správním řízení byly vyhodnoceny veškeré podklady doložené žalobkyní a žalobkyně nebyla shledána osobou v hmotné nouzi pro přiznání okamžité mimořádné pomoci. Žalobkyně situaci se zaplacením pračky vyřešila plným uhrazením její kupní ceny. Tím byl naplněn princip subsidiarity, podle něhož je každý povinen využít vlastní zdroje a teprve na posledním místě je k pomoci vyzýván stát.
- Žalobkyně se sama rozhodla k plné úhradě nové pračky ze starobního důchodu vyplaceného v říjnu 2023 a nevyužila jiných možností, např. splátkového prodeje nebo postupného nasporení s možností krátkodobého využití služby praní v místě bydliště. Žalovaný vůči žalobkyni nepostupoval jakkoli šikanózně či účelově.

IV. Posouzení věci krajským soudem

- Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). O žalobě krajský soud rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť pro tento postup byly splněny zákonné podmínky (§ 51 s. ř. s.).
- Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů, ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí žalované § 75 odst. 1, 2 s. ř. s.
- Žaloba není důvodná.
- Podmínky přiznání mimořádné okamžité pomoci upravuje zákon o pomoci v hmotné nouzi v § 2 ve spojení s § 36. Mimořádná okamžitá pomoc jako dávka pomoci v hmotné nouzi slouží k poskytnutí nezbytně nutné finanční pomoci pro překonání určité mimořádné tíživé sociální situace osobě, u které je prokazatelně zjištěno, že není vzhledem ke svým příjmům a majetkovým a sociálním poměrům schopna určitý nezbytný výdaj uhradit.
- Podle § 36 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi platí, že nárok na mimořádnou okamžitou pomoc má a) osoba uvedená v § 2 odst. 3, b) osoba uvedená v § 2 odst. 4 a 5, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi, c) osoba uvedená v § 2 odst. 6, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi. Předpokladem pro přiznání dávky mimořádné

okamžité pomoci je tedy zjištění, že se osoba nachází v hmotné nouzi (§ 2 odst. 2 zákona), resp. ji lze za osobu v hmotné nouzi považovat a *současně* naplňuje další zákonem stanovené podmínky (předpoklady) pro přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci, uvedené blíže v odst. 3, 4, 5 či 6.

10. Podle § 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi:

(2) Osoba se nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob

a) po odečtení přiměřených nákladů na bydlení (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí (§ 24), nebo

b) dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí podle § 4 odst. 1 písm. a) částek živobytí, ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení (§ 34) a služeb s bydlením bezprostředně spojených,

příčemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejich základních životních podmínek je tak vážně ohroženo.

(3) Osoba se považuje za osobu v hmotné nouzi též, jestliže nesplňuje podmínky uvedené v odstavci 2, avšak s přihlédnutím k jejím příjmům, celkovým sociálním a majetkovým poměrům jí hrozí vážná újma na zdraví.

(4) Za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, kterou postihne vážná mimořádná událost a jejíž celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že jí neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami; vážnou mimořádnou událostí se pro účely tohoto zákona rozumí zejména

a) živelní pohroma (například povodeň, vichřice a vyšší stupně větrné pohromy, zemětřesení), požár nebo jiná destruktivní událost, ekologická nebo průmyslová havárie,

b) jiná událost, kterou nebylo možné s ohledem na její rozsah předvídat ani ji předejít, v jejímž důsledku je osoba z důvodu nedostatku finančních prostředků ohrožena zejména ztrátou bydlení nebo nezajištěním základních životních potřeb.

(5) Za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky (...)

b) na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby, (...).

(6) Za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků nemůže úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením ...

11. Správní orgány žádost žalobkyně o mimořádnou okamžitou pomoc hodnotily z hlediska jejích celkových sociálních a majetkových poměrů, jejích příjmů, zohlednily odůvodněnost konkrétního požadovaného výdaje a jeho nepostradatelnost vzhledem ke konkrétní a individuální situaci, ve které se žalobkyně nacházela. Přitom vyšly ze zjištění, že žalobkyně má pravidelný měsíční příjem – starobní důchod ve výši 14 212 Kč, doplněný příspěvkem na bydlení (1 628 Kč), a to při pravidelných nákladech na bydlení ve výši 5 664 Kč. Lze tedy konstatovat, že výsledek odečtení přiměřených nákladů na bydlení (5 664 Kč) od příjmů žalobkyně (15 840 Kč), které byly zjištěny ve správním řízení, přesahuje částku živobytí podle § 24 zákona o pomoci v hmotné nouzi (4 860 Kč) a příjem žalobkyně postačoval k zabezpečení jejích odůvodněných nákladů na bydlení dle § 34 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Žalobkyně tedy nesplňovala požadavky podle § 2 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi.

12. V případě žalobkyně přicházela v úvahu právě situace vymezená v § 2 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle něhož *může* za osobu v hmotné nouzi orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky *na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby*. Takovým předmětem jistě může být i pračka, neboť její využití lze považovat za nezbytné k udržování základní potřeby hygieny, společenských standardů a rovněž osobního zdraví.
13. Je přitom *na uvážení správního orgánu*, zda v situaci konkrétní osoby budou náklady na pořízení pračky hrazeny, a to s ohledem na to, zda osobu žadatele považuje za osobu v hmotné nouzi pro přiznání této dávky. Vzhledem k tomu, že možnost vyprat si prádlo není podmíněna samotným vlastnictvím tohoto domácího spotřebiče, v rámci správní úvahy bude vedle majetkových, příjmových a sociálních poměrů osoby (žadatele o dávku) relevantní též zjištění, zda pro tuto osobu není (krátkodobě) dostupná nějaká alternativa k zajištění této základní životní potřeby, např. využití veřejné prádelny či sdílené pračky, a je-li žadatel případně schopen si s ohledem na své příjmy potřebnou sumu na nákup tohoto předmětu dlouhodobé potřeby naspořit.
14. Stran soudního přezkumu správního uvážení lze dále uvést, že správní soud nenahrazuje správní orgán v jeho odborné kompetenci a nemůže nahradit jeho správní uvážení svým vlastním, ale pouze posuzuje, zda nedošlo ke zneužití či vybočení z mezí správního uvážení, zda je správní úvaha v souladu s pravidly logického usuzování a zda se správní orgán dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, čj. 6 A 25/2002-42, č. 906/2006 Sb. NSS).
15. Soud úvahu správního orgánu se shora popsaných hledisek přezkoumal a dospěl k závěru, že ob stojí. Správní orgán v prvoinstančním rozhodnutí zcela jasně a v souladu s obsahem správního spisu sepsal detailní odůvodnění nepřiznání dávky mimořádné okamžité pomoci, kde pracoval s údaji z podkladů, které si sám zajistil, jakož i s těmi, které doložila sama žalobkyně. Při výpočtu, zda se žalobkyně nachází v hmotné nouzi či nikoliv, vzal v úvahu všechny mu známé informace z doložených podkladů a došel k závěru, že žalobkyně nebyla shledána osobou v hmotné nouzi pro přiznání okamžité mimořádné pomoci, neboť k tomu nesplnila podmínky. Pokud žalobkyně obecně namítla, že ve správním řízení nebyly zohledněny všechny podklady, které byly součástí správního spisu, a že nebyla řádně zhodnocena její sociální situace, tato námitka není důvodná.
16. Nesplnění požadavků uvedených v § 2 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi odůvodnil správní orgán jednak skutečností, že žalobkyně měla dostatečnou finanční rezervu, aby uhradila koupi nové pračky (za celkovou cenu 5 920 Kč) ihned. Žalobkyně se rozhodla na její úhradu použít starobní důchod vyplacený v říjnu 2023. Dále byl přijatý závěr odůvodněn tím, že žalobkyně nezvolila žádnou formu tzv. odsunuté koupě spojené s rozložením zaplacení ceny pračky do delšího časového období, jelikož jí na koupi nové pračky postačily naspořené finanční prostředky. Zohledněno bylo též zjištění, že žalobkyně mohla krátkodobě využít praní, které poskytuje v místě jejího bydliště Charita Valašské Klobouky. Je přitom logická a smyslu právní úpravy odpovídající úvaha správního orgánu prvního stupně, že „*mimořádná okamžitá pomoc má primárně řešit situace, kdy žadatel není aktuálně schopen uhradit mimořádný, nezbytný, odůvodněný, jednorázový výdaj, a neměla by tak být poskytována v případě, kdy je již určitý náklad osobou uhrazen...*“ Žalobkyně byla schopna si ze svého příjmu vytvářet finanční rezervu a nemusela k vyřešení její situace využít záchranou síť systému pomoci v hmotné nouzi. V takové situaci nebylo na místě dávku poskytnout.

17. Pro úplnost a nad rámec nutného odůvodnění soud uvádí, že žalobkyně nesplňovala ani jiné zákonem vymezené podmínky pro přiznání požadované dávky mimořádné okamžité pomoci. Žalobkyně nebyla osobou v hmotné nouzi ani podle § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť jí nehrozila vážná újma na zdraví způsobená tím, že se jí rozbila pračka. Žalobkyně nebyla ohrožena ani vážnou mimořádnou událostí, jelikož nemožnost využití pračky v důsledku neopravitelné závady nesplňuje definici mimořádné události, kterou předjímá § 2 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Žalobkyně nesplňovala ani požadavky uvedené v § 2 odst. 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi, jelikož byla schopna řešit sama svoji situaci a nebyla ohrožena ani sociálním vyloučením.
18. Nelze tak přisvědčit obecným námitkám žalobkyně, že rozhodnutí správních orgánů nemají oporu ve správním spisu či že nebyla řádně zohledněna sociální situace žalobkyně. Konkrétnější argumentaci, s níž by se soud mohl vypořádat, žalobkyně neposkytla. Pokud je žalovanému vytýkáno, že převzal argumentaci prvoinstančního rozhodnutí, nejedná se o postup výtky hodný v situaci, kdy se žalovaný s hodnocením správního orgánu prvního stupně ztotožnil.
19. Závěrem lze uvést, že se soud nezabýval nesrozumitelnými výtkami žalobkyně v jejích četných podáních, týkajících se blíže nespecifikovaných údajných podvodů, manipulací s protokoly atd. správních orgánů či soudů od roku 2010, neboť se zjevně netýkaly projednávané věci. Za účelem ochrany práv žalobkyně jí byl soudem ustanoven advokát.

V. Závěr a náhrada nákladů řízení

20. Námitky žalobkyně soud vyhodnotil jako nedůvodné. Neshledal ani jiné důvody, pro které by bylo na místě žalobě vyhovět; proto žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
21. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Nyní projednávaná věc se týkala pomoci v hmotné nouzi, a proto ani žalovaný *ex lege* nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).
22. Žalobkyně byla zastoupena soudem ustanoveným advokátem. V takovém případě jde právní zastoupení na náklady státu. O odměně ustanoveného zástupce žalobkyně krajský soud rozhodl podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů („advokátní tarif“). Ustanovený advokát ve věci provedl 4 úkony právní služby (příprava a převzetí věci, nahlížení do spisu dne 30. 4. 2024, sepis doplnění žaloby ze dne 6. 6. 2024, sepis vyjádření ze dne 24. 6. 2024). Za každý úkon mu náleží v souladu s § 9 odst. 2 a § 7 advokátního tarifu 1 000 Kč, celkem tedy 4 000 Kč, na náhradě hotových výdajů pak v souladu s § 13 advokátního tarifu 4 x 300 Kč. Ustanovený advokát je plátcem DPH, proto je třeba k nákladům zastoupení přičíst částku 1 092 Kč, která odpovídá 21% sazbě daně. Celkem ustanovenému advokátovi na nákladech právního zastoupení náleží částka 6 292 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 4. prosince 2024

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýľová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně